

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Харківської державної академії культури, м. Харків, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 03 Гуманітарні науки на підставі прилюдного захисту дисертації на тему «Реаліті-шоу в українському телевізійному просторі: культурологічний аспект творення» за спеціальністю 034 Культурологія 28 лютого 2024 року Жукову Владиславу Валерійовичу.

Жуков Владислав Валерійович, 1976 року народження, громадянин України, освіта вища: у 2018 році закінчив Харківську державну академію культури за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» та здобув кваліфікацію «магістр з аудіовізуального мистецтва та виробництва».

Навчався в аспірантурі Харківської державної академії культури з «01» жовтня 2019 по «30» вересня 2023 року.

Дисертацію виконано в Харківській державній академії культури Міністерства культури та інформаційної політики України (м. Харків).

Науковий керівник здобувача: Кислюк Костянтин Володимирович, доктор культурології, професор, професор кафедри культурології та медіакомунікацій Харківської державної академії культури.

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертації, серед них 3 — у наукових фахових виданнях України:

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Жуков В.В. Драматургічні засоби виразності сучасних українських реаліті-шоу. *Культура України: зб. наук. пр.; за заг. ред. А. Я. Сташевського / Харків. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2020. Вип. 70. С. 29-36.* <https://doi.org/10.31516/2410-5325.070.03>

2. Жуков В.В. Популярні реаліті-шоу в сучасній медіатизованій комунікативній культурі України: соціокультурний аспект». *Питання культурології / Київ. нац. університет культури і мистецтв. Київ: Видавничий центр КНУКіМ, 2022. Вип. 40. С. 166-175.* <https://doi.org/10.31866/2410-1311.40.2022.269370>

3. Жуков В.В. Тренди уніфікації та оригінальності реаліті-шоу в культурному просторі України. *Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2022. Вип. 78. С. 60-64.* <https://doi.org/10.31516/2410-5325.078.07>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Печеранський Ігор Петрович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії і педагогіки Київського національного університету культури і мистецтв, із зауваженнями:

1) У першому ж пункті новизни дисертант пропонує «культурологічне визначення» реаліті-шоу як «жанроформи, яка оснований на реальності, провокує, спостерігає та супроводжує конфліктні ситуації та має на меті висвітлювати емоції людини та торкатись її приватного життя» (с. 17). Варто

було б додатково обґрунтувати культуротворчий потенціал цього телевізійного формату вже на рівні дефініції, або, можливо, автор пояснить, у чому він полягає.

2) Серед видів конфліктів зазвичай виділяють два типи: зовнішній та внутрішній. В переліку конфліктів реаліті-шоу автор розширює їх перелік до п'яти: особистісний, міжособистісний, конфлікт між особою і групою, міжгруповий та соціокультурний конфлікт. В чому сенс такого розподілу?

3) У висновках до третього розділу зазначено, що зростаюча комерціалізація мистецтва є «позитивним зрушенням у сфері оригінальності» українських реаліті-шоу, але слідом за цим наголошено, що це «негативно впливає на формування світогляду громадян, передусім молоді» (с. 178). Як зазначають сучасні фахівці з креативної економіки, комерціалізація та коммодифікація мистецьких проєктів і продуктів прямо залежить від попиту на них, від їхньої популярності. То чи не виходить, що сучасне суспільство, маючи сталий великий інтерес до подібного телевізійного формату, займається саморуйнуванням та анігіляцією культурних норм і засад, розбещуючи молоде покоління? Цікаві думки дисертанта з цього приводу.

Погребняк Галина Петрівна, доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри режисури та акторської майстерності імені народної артистки України Лариси Хоролець Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, із зауваженнями:

1. У підрозділі 2.3. здобувачем неповною мірою відображені художні (режисерські засоби виразності), які використовуються в сучасних реаліті-шоу та є похідними від кінематографа, як однієї зі складових частин гібридної жанроформи реаліті-шоу.

2. Попри той факт, що в дисертації приділено достатньо уваги іноземним реаліті-шоу, на наше переконання, в роботі не досить розгорнуто висвітлено історико-культурні чинники їх з'яви в українському телевізійному просторі як першоджерел українських адаптованих аналогів закордонних реаліті-шоу.

3. Досліднику доцільно було би більш розгорнуто схарактеризувати ситуацію у культурно-мистецькому обширі після-постмодернізму та окреслити основні вектори наукової дискусії навколо неї.

Станіславська Катерина Ігорівна, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри музичного виховання загальноуніверситетських кафедр Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, із зауваженнями:

1. На с. 55 автор зазначає: «Лише одна незмінна риса, яка продовжує поєднувати культури постмодерну та після-постмодерну – це те, що мистецтвом може вважатись все, без особливих правил і кордонів». Цікавить думка здобувача: за якими тоді ознаками ми сьогодні все ж таки можемо розрізнити мистецтво і не-мистецтво? Чи – не можемо?

2. Автор зазначає, що глядачі певної категорії «часто стають жертвами телевізійної ілюзії, сприймають реаліті-шоу, як документалістику та не

бачать різниці між справжнім життям та телевізійною «реальністю»» (с. 102), і слово «реальність» іде в лапках. Охарактеризуйте коротко, тезисно специфіку телевізійної реальності.

3. Дещо гумористичне запитання: на с. 59 автор пише: «...у реаліті-шоу “Холостяк” (СТБ) глядачі спостерігають за спробами жінок з особливими потребами знайти своє кохання». Традиційно вислів «особливі потреби» використовується в контексті інклюзії. То ж про які «особливі потреби» йдеться у цьому контексті?

4. Завжди виступаю з позиції, що дисертацію варто оцінювати за те, що в ній є, а не за те, чого в ній немає. Але все ж таки мені не вистачило згадування однієї категорії постмодерної та після-постмодерної культури – перформативність. Як на мене, перформативність, що протистоїть театральності і втілює злиття змісту з формою, є однією з характерних рис і навіть методологічних засновків реаліті-шоу. Розгляд екранних творів (зокрема реаліті-шоу) в контексті перформативності потенційно може бути одним із перспективних напрямків подальших досліджень у сфері аудіовізуальних форм.

Александрова Марина Вячеславівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри культурології та медіакомунікацій Харківської державної академії культури, із зауваженням:

1. Проблема «кліпового» сприйняття реальності сучасним глядачем потребує більш розгорнутого опису, з точки зору впливів і змін у культурі.

Божко Любов Дмитрівна, доктор культурології, доцент, професор кафедри музейно-туристичної діяльності Харківської державної академії культури, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» - членів ради
«Утрималися» - членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада Харківської державної академії культури, м. Харків присуджує Жукову Владиславу Валерійовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 034 Культурологія.

Голова спеціалізованої вченої
ради

Любов БОЖКО